

MEMO

Aan : voorzitter en leden van de statencommissie voor het omgevingsbeleid
Van : gedeputeerde mevrouw T. Klip-Martin
Datum : 31 maart 2008
Onderwerp : Toezegging gedaan in de vergadering van de statencommissie
Omgevingsbeleid d.d. 20 februari 2008 inzake provinciale activiteiten m.b.t.
bestrijdingsmiddelen/ bescherming grondwaterkwaliteit.

Inleiding

In de beantwoording van vragen van de Statenfractie van de PvdA - ex artikel 41 Reglement van orde inzake aangetroffen bestrijdingsmiddelen in grondwater Provincie Friesland – is uitgebreid ingegaan op de uitkomsten van grondwatermetingen t.b.v. de Kaderrichtlijn Water (nulmeting). Daarnaast is uitleg gegeven over de provinciale inspanningen t.a.v. grondwaterbeschermingsbeleid, de bollenteelt en het nader onderzoek naar het middelengebruik in de (niet) landbouw en de milieurisico's.

Hieronder staat in het kort weergegeven wat hieromtrent de stand van zaken is. Dit n.a.v. een toezegging die ik heb gedaan om de commissieleden te informeren over waar de provincie mee bezig is, wat er gerealiseerd is en nog verwacht mag worden.

Landelijk beleid

Er is Europese regelgeving en landelijke wet- en regelgeving op gebied van bestrijdingsmiddelen, waarin voornamelijk wordt bepaald welke middelen wel en niet zijn toegestaan, en welke beperkingen er gelden in grondwaterbeschermingsgebieden. Inmiddels zijn door het nieuwe toelatingsbeleid middelen herbeoordeeld, waardoor een aantal (milieubelastende) middelen niet meer mogen worden toegepast.

Aan het gebruik van b.v. glyfosaat (Round-up) zijn strengere gebruiksvoorschriften gekoppeld. Gemeenten moeten gecertificeerd zijn om dit middel te mogen gebruiken op verhardingen tegen onkruid.

Activiteiten in Drenthe

Risicogeoriënteerd grondwaterbeschermingsbeleid

Inmiddels is de bureaustudie "risico-inventarisatie grondwaterbeschermingsgebieden in de provincie Drenthe" afgerond. Dit heeft een momentopname opgeleverd van de risico's voor de grondwaterkwaliteit als gevolg van aanwezige bronnen en de mate waarin winningen planologisch beschermd zijn. Vervolgens zal voorlichting over het onderzoek aan gemeenten worden gegeven. Per gebied zullen tezamen met gemeenten en waterleidingbedrijven de resultaten (momentopname 2007) worden verfijnd en uitmonden in gebiedsdossiers met een bijbehorend uitvoeringsprogramma voor alle grondwaterbeschermingsgebieden. Voor elk gebied zal bekeken worden óf en in hoeverre maatregelen nodig zijn m.b.t. bestrijdingsmiddelen, mede gezien de uitkomsten van de lopende onderzoeken van onderzoeksinstituut Alterra (zie verderop). Overigens zullen, voortvloeiend vanuit de KRW, bestaande bodemsaneringlocaties binnen grondwaterbeschermingsgebieden (gwb) met voorrang worden aangepakt. De planning is dat de voorlichtingsrondes in het najaar worden afgerond. Het gebiedsdossier en uitvoeringsprogramma's zullen ongeveer zomer 2009 gereed zijn.

Convenant

Via het Convenant stimulering tot duurzame landbouw in grondwaterbeschermingsgebieden (2004 t/ 2008) zijn tal van activiteiten in gang gezet. Landbouwers (individueel en in studiegroepen) in grondwaterbeschermingsgebieden worden geadviseerd en begeleid in een verantwoorde middelenkeuze. Provincie Drenthe draagt voor 50% bij in de kosten van stimuleringsprojecten. De WMD bekostigt de overige

heeft en zorgt voor de coördinatie van de uitvoering. Het huidige convenant loopt dit jaar ten einde. Op dit moment wordt door betrokken partijen onderzocht in welke vorm het convenant kan worden verlengd.

Resultaatbeloning

Als alternatief voor de schadevergoedingsregeling wordt al meer dan 10 jaar gewerkt met "Resultaatbeloning voor bestrijdingsmiddelen", waarbij de landbouwer naar rato een beloning krijgt naarmate hij minder milieubelastende middelen (milieumeetlat) gebruikt.

Sleepdoek (innovatieve spuittechniek)

Zeer recent heeft de Provincie Drenthe en de landbouw zich laten informeren over het gebruik van de sleepdoek. Met dit systeem – dat op een bestaande spuitmachine kan worden gebouwd - kan een forse driftreductie worden bereikt en is het mogelijk om te besparen op middelengebruik. Dit is een nog op te zetten project van CLM, DLV Plant en WMD. Dit jaar zal met de uitvoering worden gestart.

Opruimen oude bestrijdingsmiddelen

De Provincie gaat samen met LTO-Noord een project opzetten getiteld "Bezem door de middelenkast". Het toelatingsbeleid is momenteel aan veel veranderingen onderhevig. Er blijkt nog een hoop "oude" (niet meer toegelaten) bestrijdingsmiddelen in voorraadkasten te staan. De provincie wil samen met LTO-Noord proberen zoveel mogelijk van deze middelen bij de bedrijven weg zien te krijgen, zodat deze niet meer in het milieu terecht komen. Daarnaast worden landbouwers geadviseerd hoe de milieubelasting terug te brengen. Getracht wordt de middelen voor 1 januari 2009 verantwoord te hebben afgevoerd naar de eindverwerker.

Bollenteelt

Over (de verduurzaming van) de bollenteelt in Drenthe zijn de staten door GS bij brief van 14 november 2007 geïnformeerd. In de statencommissie op 20 februari 2008 is een relatie gelegd tussen bollenteelt in Drenthe en het aantreffen van (sporen van) gewasbeschermingsmiddelen in het grondwater. De relatie is gelegd door de onderbouwing voor de behandeling van het rapport 'Een teelt op drift' van de stichting Bollenboos in de betreffende vergadering.

Het is goed om hier een mogelijk misverstand uit de weg te ruimen. De constatering, dat er ook in Drenthe (resten van) gewasbeschermingsmiddelen in het grondwater worden aangetroffen, is juist. Het is echter onjuist om te veronderstellen dat er sprake is van een relatie met de bollenteelt. De bollenteelt in Drenthe heeft een korte historie. Deze historie is korter dan de weg die gewasbeschermingsmiddelen gaan om uiteindelijk in ons meetnet opgemerkt te kunnen worden.

Monitoring

In 2006 is voor de KRW een nulmeting uitgevoerd naar het voorkomen van bestrijdingsmiddelen in het grondwater. Daar waar stoffen zijn aangetroffen, is deze meting in het najaar van 2007 herhaald. Bovendien zijn extra metingen uitgevoerd in de kwetsbare gebieden. De uitkomsten worden door Alterra gebruikt voor de herkomstanalyse.

Nader onderzoek/ ontwikkelingen

Alterra heeft onlangs het onderzoek naar het gebruik van bestrijdingsmiddelen door de *niet-landbouwsector* afgerond. De conceptrapportage is besproken en het definitieve rapport volgt zo spoedig mogelijk. Eerder heeft Alterra al het onderzoek naar gebruik in de landbouwsector afgerond. Het onderzoeksinstituut begint op dit moment met een herkomstanalyse (verwachte afronding: voor de zomervakantie 2008). Hierbij wordt o.a. gebruik gemaakt van monitoringsgegevens die in het verleden en meer recent in het kader van de KRW-nulmeting zijn verkregen. Maar ook data van de waterbedrijven en waterschappen zullen gebruikt worden bij de herkomstanalyse. De herkomstanalyse moet duidelijk maken waar de in het grondwater aangetroffen bestrijdingsmiddelen vandaan komen. Voor de duidelijkheid, het gaat hier om stoffen die aangetroffen zijn in het "diepe" grondwater. Er wordt op dit moment uitgezocht of en welk provinciaal beleid opgesteld zou

moeten worden. Hierbij spelen de uitkomsten van bovengenoemde initiatieven en nadere onderzoeken een belangrijke rol.

Als onderdeel van de Innovatieve grondwatervisie van de provincie wordt nagedacht over andere vormen van agrarisch grondbeheer met het doel de bescherming van de grondwatervoorraden. Landbouwers worden vanwege een aangepast grondbeheer (bv. geen chemische gewasbescherming en toepassing van evenwichtsbemesting) beloond (blauwe dienst) in ruil voor schoon grondwater; "wateroogsten".

heeft en zorgt voor de coördinatie van de uitvoering. Het huidige convenant loopt dit jaar ten einde. Op dit moment wordt door betrokken partijen onderzocht in welke vorm het convenant kan worden verlengd.

Resultaatbeloning

Als alternatief voor de schadevergoedingsregeling wordt al meer dan 10 jaar gewerkt met "Resultaatbeloning voor bestrijdingsmiddelen", waarbij de landbouwer naar rato een beloning krijgt naarmate hij minder milieubelastende middelen (milieumeetlat) gebruikt.

Sleepdoek (innovatieve spuittechniek)

Zeer recent heeft de Provincie Drenthe en de landbouw zich laten informeren over het gebruik van de sleepdoek. Met dit systeem – dat op een bestaande spuitmachine kan worden gebouwd - kan een forse driftreductie worden bereikt en is het mogelijk om te besparen op middelengebruik. Dit is een nog op te zetten project van CLM, DLV Plant en WMD. Dit jaar zal met de uitvoering worden gestart.

Opruimen oude bestrijdingsmiddelen

De Provincie gaat samen met LTO-Noord een project opzetten getiteld "Bezem door de middelenkast". Het toelatingsbeleid is momenteel aan veel veranderingen onderhevig. Er blijkt nog een hoop "oude" (niet meer toegelaten) bestrijdingsmiddelen in voorraadkasten te staan. De provincie wil samen met LTO-Noord proberen zoveel mogelijk van deze middelen bij de bedrijven weg zien te krijgen, zodat deze niet meer in het milieu terecht komen. Daarnaast worden landbouwers geadviseerd hoe de milieubelasting terug te brengen. Getracht wordt de middelen voor 1 januari 2009 verantwoord te hebben afgevoerd naar de eindverwerker.

Bollenteelt

Over (de verduurzaming van) de bollenteelt in Drenthe zijn de staten door GS bij brief van 14 november 2007 geïnformeerd. In de statencommissie op 20 februari 2008 is een relatie gelegd tussen bollenteelt in Drenthe en het aantreffen van (sporen van) gewasbeschermingsmiddelen in het grondwater. De relatie is gelegd door de onderbouwing voor de behandeling van het rapport 'Een teelt op drift' van de stichting Bollenboos in de betreffende vergadering.

Het is goed om hier een mogelijk misverstand uit de weg te ruimen. De constatering, dat er ook in Drenthe (resten van) gewasbeschermingsmiddelen in het grondwater worden aangetroffen, is juist. Het is echter onjuist om te veronderstellen dat er sprake is van een relatie met de bollenteelt. De bollenteelt in Drenthe heeft een korte historie. Deze historie is korter dan de weg die gewasbeschermingsmiddelen gaan om uiteindelijk in ons meetnet opgemerkt te kunnen worden.

Monitoring

In 2006 is voor de KRW een nulmeting uitgevoerd naar het voorkomen van bestrijdingsmiddelen in het grondwater. Daar waar stoffen zijn aangetroffen, is deze meting in het najaar van 2007 herhaald. Bovendien zijn extra metingen uitgevoerd in de kwetsbare gebieden. De uitkomsten worden door Alterra gebruikt voor de herkomstanalyse.

Nader onderzoek/ ontwikkelingen

Alterra heeft onlangs het onderzoek naar het gebruik van bestrijdingsmiddelen door de *niet-landbouwsector* afgerond. De conceptrapportage is besproken en het definitieve rapport volgt zo spoedig mogelijk. Eerder heeft Alterra al het onderzoek naar gebruik in de landbouwsector afgerond. Het onderzoeksinstituut begint op dit moment met een herkomstanalyse (verwachte afronding: voor de zomervakantie 2008). Hierbij wordt o.a. gebruik gemaakt van monitoringsgegevens die in het verleden en meer recent in het kader van de KRW-nulmeting zijn verkregen. Maar ook data van de waterbedrijven en waterschappen zullen gebruikt worden bij de herkomstanalyse. De herkomstanalyse moet duidelijk maken waar de in het grondwater aangetroffen bestrijdingsmiddelen vandaan komen. Voor de duidelijkheid, het gaat hier om stoffen die aangetroffen zijn in het "diepe" grondwater. Er wordt op dit moment uitgezocht of en welk provinciaal beleid opgesteld zou

moeten worden. Hierbij spelen de uitkomsten van bovengenoemde initiatieven en nadere onderzoeken een belangrijke rol.

Als onderdeel van de Innovatieve grondwatervisie van de provincie wordt nagedacht over andere vormen van agrarisch grondbeheer met het doel de bescherming van de grondwatervoorraden. Landbouwers worden vanwege een aangepast grondbeheer (bv. geen chemische gewasbescherming en toepassing van evenwichtsbemesting) beloond (blauwe dienst) in ruil voor schoon grondwater; "wateroogsten".